

35. А.К. Громадське харчування / К.А. // Кооперативне будівництво. – 1928. – № 5. – С.27.
36. Бережной И.Г. Развитие общественного питания на Украине... – С.48.
37. Державний архів Чернігівської області. – Ф.-Р-137. – Оп.1. – Спр.150.– Арк.11.
38. Збірник узаконень та розпоряджень робітничо- селянського уряду України.– 1928.– №7.– Ст.4. – С.249.
39. Там само. – № 17.– Ст.104. – С.557-558.
40. Польский М.П. Ленинская забота о трудящихся... – С. 149.
41. Токарев. Цікаве починання Харківського ЦРК / Токарев // Кооперативне будівництво.– 1928.– № 15.– С.47.
42. Кооперативне будівництво. – 1928. – № 22. – С.33.

Оншко Т.В. КООПЕРАТИВНОЕ ОБЩЕСТВЕННОЕ ПИТАНИЕ В КОНТЕКСТЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ 1920-х гг.

Раскрыты особенности деятельности предприятий общественного питания потребительской кооперации Украины в условиях роста численности городского населения и развертывания индустриализации. Акцентировано на том, что кооперативное общественное питание во второй половине 1920-х гг. внесло ощутимый вклад в продовольственное обеспечение населения.

Ключевые слова: индустриализация, продовольственная политика, улучшение быта населения, потребительская кооперация, общественное питание.

Onisko T.V. COOPERATIVE PUBLIC CATERING IN THE CONTEXT OF THE STATE FOOD POLICY OF THE SECOND HALF OF THE 1920 s.

Features of activity of public catering establishments of Consumer Cooperatives of Ukraine in the conditions of growth of number of urban population and industrialization expansion are opened. It is accented that cooperative public catering has made an important contribution to food maintenance of population during the second half of 1920s .

Keywords: industrialization, food policy, improvement of population life, Consumer Cooperatives, public catering.

УДК 323.2

А.М. Подолинний
ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ІДЕОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В МИНУЛОМУ І ТЕПЕР

Стаття присвячена проблемі перейменувань населених пунктів в Україні, зокрема на Вінниччині, в ХХ ст., здійснених радянським режимом, і наголошує на необхідності відновлення тієї частини назв, які належать до культурно-духовної спадщини народу.

Ключові слова: комуністична ідеологія, колоніальне становище, перейменування, відновлення назв.

Перейменування населених пунктів в Україні упродовж дев'ятнадцятого і особливо двадцятого сторіччя стало поширеним фактом історії. Мова йде не про природні зміни назв, викликані різними обставинами життя тієї чи іншої громадської спільноти. Завдання цієї розвідки інше, а саме: аналіз мети, способів і обсягу перейменувань, проведених, так би мовити, згори, владними структурами радянської доби, з тим, щоб ближче дістатися до розуміння ідеологічної політики тодішньої держави.

На жаль, ця проблема мало привертає увагу сучасних українських науковців, хоча вагомість її незаперечна. Уважне вивчення перейменувань по регіонах і в Україні загалом розширить наші уявлення про їхні масштаби, допоможе збагнути, як саме підводили народи радянських республік до конгломерату, так званого єдиного радянського народу. І знову ж таки, на жаль, ця проблема не є для нас, нинішніх, лише цікавим явищем з минулого – вона залишається злободенною, бо Україна ще й досі не відбулася як повнозначне незалежне державне утворення. Загроза втрати цієї незалежності цілком реальна. Ми продовжуємо жити в перейменованих містах і селах, які засвідчують колоніальне становище України, не вимагаємо повернення народних, історичних назв, отже, виходить, нас влаштовує така ситуація.

Дана розвідка ґрунтується на подільському, переважно барському, матеріалі і, сподіваємося, могла б дати поштовх місцевим органам самоврядування до системних дій у цьому напрямку.

Найперше, що потрібно з'ясувати, – це які поселення перейменовували і чим керувалися при цьому, адже процес перейменувань ніколи не був простим.

Отже, зупинимося передусім на тих назвах, зміна яких не викликає заперечень навіть сьогодні. У 1934 році село Псярівка в Калинівському районі отримало нову назву – Кіровка. Зрозуміло, що Радянська країна – «найпередовіша, найдемократичніша, найосвіченіша, найкультурніша у світі», яку чекало райське майбутнє, не могла миритися з таким грубим, лайливим найменням. Але звернімо увагу на нову назву: Кірова вбито своїми в боротьбі за владу, і щоб приховати це вбивство, по всьому Союзу постали тисячі Кіровок, Кірових, Кіровських і тому подібне. Є їх кільканадцять і на Вінниччині. Декілька прізвищ колишніх вождів рясно покрили карту величезного Союзу: Леніна, Сталіна, Кірова, Калініна, Ворошилова, Горького, Жданова... Їхніми іменами наречено не лише міста й села, але й вулиці, колгоспи, кораблі, навчальні заклади, підприємства, парки і стадіони. Ця велетенська пропагандистська хмара ще й досі заступає усе новим і новим поколінням українців «сонце правди», як писав Тарас Шевченко.

Ще одна чимала група перейменувань пов'язана з політикою войовничого атеїзму, провадженого комуністичною владою з подиву гідною ненавистю. Звідси зрозуміло, чому село Монастирське в Немирівському районі ще 1924 року стало Марксовим, а село Попівка Калинівського району 1960 року – Жовтневим.

Нову владу драгували назви, які вказували на кріпосницьке минуле народу, його злиденність, ті, які ховали в собі імена місцевого панства – власників численних містечок, сіл і хуторів. Її, владу, в цьому випадку можна зрозуміти: те, що вражає гідність народу, не має права на існування. Якби не та простота перейменувань, що межує з примітивністю: Ленінки і Ленінські (Теплицький, Жмеринський, Мурованокуріловецький райони), Чапаєві і Чапаєвки (Бершадський, Жмеринський, Погребищенський, Шаргородський райони), Радянські (Крижопільський, Літинський, Ямпільський райони), кілька сіл, пов'язаних з іменем уже згаданого Жданова та інші.

І досі викликає усмішку поверхова безпосередність та інтелектуальна простота радянського чиновника, який одним розчерком пера поміняв назву села Безщасне в Барському районі на Заможне. Він і не підозрював, що уподібнився до своїх далеких предків ще дохристиянського періоду, які вірили, що від імені залежить доля людини. Безщасне не стало заможним і нині переживає ті самі злигодні, що й уся Україна. А тим часом ми втратили рідкісне за своєю емоційною забарвленістю народне слово.

Таку ідеологічну прямолінійність простежуємо і в назвах типу Травневе, Першотравневе, Зоряне, Благодатне, Хліборобне, Мирне, Привітне, Дружне, Дружелюбівка тощо.

Колишня влада прагнула увічнити в назвах передусім свою історію, яка починалася з 1917 року: села Пролетар, Комунарівка, Тельмана, Червона Зірка, три Червоних, у тому числі і в Барському районі (колишні Грабівці). Хтось із керівників району вважав тоді, напевно, назву Грабівці немилозвучною, похідною від слова «грабувати». Насправді ж ця назва походить від грабових лісів навколо села і є поетичною. Важко зрозуміти, чому Романки стали Українським, так ніби навколишні села не є всуціль українськими; навіть утрачено Богданівку Тульчинського району, що 1923 року перейменована в Калініне, Війтівку, яка стала Суворівським, Махнівку в Козятинському районі, що стала Комсомольським. Махнівка – давня назва, ніяк не пов'язана з іменем анархіста Нестора Махна. Назва ця історична, адже під цим містечком відбувся історичний переможний бій загонів Максима Кривоноса з військом зрадника і ката українського народу Яремою Вишневецьким. Такі перейменування в науці справедливо вважаються злочинними, адже вони притлумлюють нашу історичну пам'ять, виховують серед нас іванів безрідних. Саме такі перейменування потрібно кваліфікувати як важливу частину радянського ідеологічного терору. Увесь простір українських найменувань відображає тисячолітню історію України, народний побут, світогляд, культуру, мораль і характер, багатство й унікальність нашої мови (звернімо увагу на поетичну привабу бодай кількох назв: Переорки, Перепільчинці, Оратів, Оксанівка, Немиринці, Медівка, Межирів, Луги, Лужок, Красногірка і сотні подібних витворів народного світосприймання). У цей простір, що дихає вічністю, ні в якому разі не можна було грубо втручатися, а коли вже таке

.....
сталось, то нам належить засвоїти цей урок невігластва, щоб він не повторився, і, залучаючи весь відповідний науковий потенціал, повернути, де це необхідно і можливо, первісну цілісну картину найменувань. Сьогодні це завдання ускладнюється ще й тією жорстокою обставиною, що з карти України, в тому числі й Вінниччини, кожного року щезають цілі села, а з ними й їхні назви і пам'ять про них.

До проблеми перейменувань населених пунктів дотичні й інші: перейменування вулиць, майданів, шкіл, підприємств, установ культури тощо; доцільність існування певних пам'ятників, музеїв. Усе це разом, на нашу думку, потребує усвідомленого, зваженого і науково обґрунтованого вирішення і допоможе, зокрема, увиразнити власну ідеологічну політику української держави на сучасному етапі її розвитку.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Грушевський М. Барське староство. Історичні нариси (XV-XVIII ст.) – Львів, 1996. – 623 с.
2. Історія міст і сіл УРСР. Вінницька область. – К., 1972, – 778с.

А.М. Подолінний ПЕРЕИМЕНОВАНИЯ КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКИ ГОСУДАРСТВА В ПРОШЛОМ И НАСТОЯЩЕМ

Статья посвящена проблеме переименования населённых пунктов в Украине, в частности в Винницкой области, в XX ст., осуществлённым советским режимом, и подчёркивает необходимость возобновления той части названий, которые принадлежат к культурно-духовному наследию народа.

Ключевые слова: коммунистическая идеология, колониальное положение, переименование, возобновление названий.

A.M. Podolina RENAMING AS COMPONENT OF IDEOLOGICAL STATE POLICY IN THE PAST AND PRESENT

The article is devoted to the problem of Ukrainian (particularly in Vinnytsya region in the 20th century) settlements rename which was realized by the Soviet regime, and underlines the necessity of renewal of those titles which belong to the cultural-spiritual legacy.

Keywords: Communist ideology, colonial statement, rename, titles renewal.

УДК 330.322.1:502.13

О.В. Прокопенко, О.В. Кліменко

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

У статті досліджено особливості інноваційно-інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Виділено основні обмеження інноваційно-інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Обґрунтовано основні напрями, що сприяють покращенню інноваційно-інвестиційного середовища.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційні процеси, сталий розвиток, інноваційна активність, екологізація.

Останнім часом більшість країн планети увійшли в стан еколого-економічної кризи, в умовах якої особливої загрози набуває екологічна ситуація: брак коштів зумовлює недостатнє фінансування важливих сфер суспільного життя, а також інновацій, упровадження яких є необхідною умовою підвищення рівня суспільного виробництва та споживання. Створення умов для сталого розвитку вимагає якісного використання інвестиційних ресурсів, у першу чергу їх інноваційного спрямування.

Реалізація масштабних перетворень в українській економіці, пов'язаних із формуванням стабільних ринкових відносин і переходом на шлях соціально орієнтованого технологічного розвитку, вимагає значної активізації інноваційно-інвестиційних процесів на всіх ієрархічних рівнях управління. Світові тенденції розвитку економіки свідчать, що за сучасних умов неможливо забезпечити сталий розвиток країни та істотне підвищення добробуту її народу без упровадження інноваційної моделі розвитку національної економіки. Але в умовах трансформації економіки України продовжують діяти фактори, які стримують інноваційно-інвестиційні процеси, що потребує дослідження цього питання.

Активізація інноваційних процесів, пов'язаних у першу чергу з технологічним розвитком виробництва, є одним із найбільш стабільних та ефективних джерел забезпечення